

คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
The Professional Administrative Characteristics Of School
Administrators Affecting The Effectiveness Of Schools Under
Chachoengsao Primary Educational Service-Area II

อรรรรณ เปรมบำรุง

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร. ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ และ ดร. ทวีศิลป์ กุลนภาดล

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the professional administrative characteristics of school administrators under Chachoengsao Primary Educational Service-Area 2. 2) to study the effectiveness of schools under Chachoengsao Primary Educational Service-Area 2. 3) to study the relationship between of the professional administrative characteristics and the effectiveness of schools under Chachoengsao Primary Educational Service-Area 2 and 4) to study the professional administrative characteristics of school administrators affecting the effectiveness of schools under Chachoengsao Primary Educational Service-Area 2.

The sample of this study consisted of 420 administrators and teachers under Chachoengsao Primary Educational Service- Area 2. The instrument used for data collection was a rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings were as follows :

1. The professional administrative characteristics of school administrators under Chachoengsao Primary Educational Service- Area 2, as a whole, was at the high level.
2. The effectiveness of schools under Chachoengsao Primary Educational Service- Area 2, as at whole, was at the high level.
3. The relationship between the professional administrative characteristics and the effectiveness of schools under Chachoengsao Primary Educational Service- Area 2, as a whole, was at the .05 level of significance, namely leadership, ethics, morality, creative thinking, professional skill, experience and working achievement, administrative skill, vision, knowledge and capability, respectively.
4. The predictive variables that could predict the effectiveness of schools under Chachoengsao Primary Educational Service- Area 2, as a whole, was at the .05 level of significance, namely leadership, ethics, morality, vision, experience and working achievement, knowledge and capability, administrative skills, and creative thinking, respectively.

Keywords : professional administrative characteristics, school effectiveness

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 4) หาท่านาจอพยากรณ์ของระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2 จาก 80 โรงเรียน จำนวน 420 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน และครูผู้สอน จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก
3. คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความรู้ความสามารถ
4. ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิชาชีพ และด้านความคิดสร้างสรรค์

คำสำคัญ : คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 43 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ้มครองสิทธิสร้างความสะดวกให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาประกอบด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศสาระสำคัญคือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพด้านนโยบายหลากหลายการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถาน ศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา ให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรมการสืบสานวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพ

แวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2, 2556, หน้า 1)

การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะงเทรทาเขต 2 อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยดำเนินการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ในระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาตามอัธยาศัยและ

การศึกษาตลอดชีวิต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2, 2556, หน้า 3) ซึ่งสถานศึกษาในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีจำนวน 160 แห่ง กระจายอยู่ใน 6 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต อำเภอบางปะกง อำเภอแปลงยาว อำเภอบางคล้า อำเภอราชสาส์นและกิ่งอำเภอคลองเขื่อน สภาพความแตกต่างของภูมิประเทศพื้นที่ความเจริญ ความทุรกันดาร สังคมเมือง สังคมชนบทและปริมาณโรงเรียนซึ่งมีจำนวนมาก มีความหลากหลายมีความแตกต่างในด้านการจัดการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนในสังคมชนบทขาดปัจจัย ในการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนในเขตสังคมเมืองส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในภาพรวม ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีความหลากหลาย บางแห่งบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การส่งเสริม สนับสนุนของชุมชนในท้องถิ่นไม่เสมอภาคกัน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2, 2556, หน้า 12)

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดจากความ ต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ประสิทธิผล ของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารต้องทำให้เกิดขึ้น โรงเรียนที่มีความสามารถในการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง พัฒนา เพื่อให้มีการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และ สิ่งแวดล้อม ผสมผสานคงสภาพของโรงเรียนให้เกิดความพึงพอใจ และผลสำเร็จของการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณา จากความสามารถในการผลิตให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ (สมโชค โพธิ์งาม, 2550, หน้า 31) ซึ่งโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยหลักการ แนวคิดทฤษฎีเป็นแนวทาง ต้องอาศัยเป้าหมายที่ชัดเจน ทรัพยากรที่เพียงพอ ต้องอาศัย คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร ดังนั้นการที่ โรงเรียนจะมีประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ประการ ซึ่งสอดคล้องกับวาร์โ พิงส์วีสต์ (2549, หน้า 1) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษา ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลผู้บริหารโรงเรียนจะบริหาร โรงเรียนได้มีประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย อย่างปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านสังคมของ ผู้บริหาร ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริหาร ปัจจัยด้านครูและปัจจัย ด้านนักเรียน ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสำคัญที่สุด ของประสิทธิผล ทางการบริหารของผู้บริหารมี 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะ ผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริหารและปัจจัยด้าน สถานการณ์ที่ทำให้ครูเกิดความพึงพอใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

ซึ่งทำให้โรงเรียน มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งก็หมายถึงปัจจัยการ บริหารหรือรูปแบบการบริหารที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีรูปแบบ การบริหารงานที่แตกต่างกันนั้นก็ทำให้ประสิทธิ ผลของ สถานศึกษาในแต่ละด้านแตกต่างกัน (ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ, 2553, หน้า 38)

ผู้บริหารมืออาชีพเป็นบุคคลสำคัญในการบริหารสถาน ศึกษา ซึ่งปัจจุบันนี้การจัดการศึกษาไทย ต้องยึดหลักพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นหลัก โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบของการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษา ยุคการบริหารการศึกษาไทย ในปัจจุบัน ซึ่งมีผลมา จากเงื่อนไขที่สำคัญ เช่นท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลก โลกาภิวัตน์ การผดุงรักษานูรักษ์และปรับสภาพให้มีความเป็น ท้องถิ่นและอื่นๆ ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาน ศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีความสำคัญและความจำเป็นต่อทุก ท่านมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลทุก ระดับ ให้มีความสำคัญต่อบทบาทและภารกิจต่างๆ ที่มีต่อสังคมมาก ขึ้น สังคมองค์กร หน่วยงานและหน่วยปฏิบัติต่างๆ มีความต้องการ ผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารและการจัดการศึกษา ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2545, หน้า 1-2) ยอดปรารถนาของทุกคนองค์กร ต้องการให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและให้ ประสิทธิภาพสูงสุดแต่ละองค์กร จึงต้องแสวงหาผู้บริหารมืออาชีพ มาบริหารองค์กรและสถาน ศึกษาเหมือนกัน ต้องการผู้บริหารมือ อาชีพมาบริหารสถาน ศึกษา บุคคลที่สำคัญที่จะบันดาลให้เกิดความ สำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะ พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ (วิระ ประเสริฐ ศิลป์, 2546, หน้า 1) ฉะนั้นสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญและต้องการผู้บริหารมืออาชีพมา บริหารสถานศึกษา จากผลสรุปผลการประเมินภายนอกของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้าน ผู้บริหาร ส่วนที่ได้มาตรฐาน คือ ภาวะผู้นำ ความสามารถในการ บริหารจัดการทั่วไป ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการ พัฒนาการศึกษา ส่วนที่ยังไม่ได้มาตรฐาน คือ การบริหารงาน วิชาการโดยเฉพาะการมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อการเรียนรู้และการส่งเสริมด้านการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านครู สิ่งที่ได้มาตรฐานคือ วุฒิการศึกษา ยังไม่ได้มาตรฐาน คือ ความเพียงพอครูและความ สามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ภาพรวมสถานศึกษา จำนวนร้อยละ 33 ได้มาตรฐาน ส่วนอีกร้อยละ 67 ยังไม่ได้มาตรฐาน

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2556, หน้า 12)

จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่มีผู้วิจัยศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ซึ่งจะนำผลการวิจัยไปเสนอแนะปรับปรุงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
4. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1) คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ศึกษาตามแนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราดุล (2551, หน้า 90) ภารตี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 109-138) กองพุทธศาสนศึกษา (2555, หน้า 4) เดชทีลี (Daftly, 1999, p. 334) ฟร็อนและแจ็กสัน (Freon & Jackson, 1996, pp. 29-36) โดยข้อที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านภาวะผู้นำ 4) ด้านทักษะทางการบริหาร 5) ด้านวิชาชีพ 6) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 7) ด้านความรู้ความสามารถ 8) ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน
 - 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ศึกษาตามแนวคิดของเกณฑ์การประเมินคุณภาพโรงเรียนรอบ 3 ของสมศ. (2556, หน้า 9-12) ซึ่งประกอบด้วยประสิทธิผลสถานศึกษา 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านครู 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของชุมชน 6) ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2556 จากจำนวนสถานศึกษา 160 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 160 คน ครูผู้สอนจำนวน 2,261 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

(1) กำหนดขนาดตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 125) กำหนดจากจำนวนโรงเรียนและครูผู้สอน 340 คน

(2) การสุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling)

(3) การสุ่มแบบแบ่งชั้นโรงเรียน (stratified random sampling) ประกอบด้วย กำหนดจำนวนโรงเรียนซึ่งแบ่งเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก

(4) กำหนดจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาดโดยใช้ร้อยละ 50 โดยจำนวนโรงเรียนขนาดใหญ่ 5 โรงเรียน ขนาดกลาง 40 โรงเรียน และขนาดเล็ก 35 โรงเรียน รวม 80 โรงเรียน

(5) การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ทำให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 80 คน ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษา แต่ละขนาดแบ่งสัดส่วนในจำนวนเท่าๆ กัน จำนวนครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ 114 คน ขนาดกลาง 113 คน และขนาดเล็ก 113 คน โดยรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 420 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย

- (1) ด้านวิสัยทัศน์
- (2) ด้านความคิดสร้างสรรค์
- (3) ด้านภาวะผู้นำ
- (4) ด้านทักษะทางการบริหาร
- (5) ด้านวิชาชีพ
- (6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- (7) ด้านความรู้ ความสามารถ
- (8) ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย

- (1) ด้านการบริหารจัดการ
- (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- (3) ด้านครู
- (4) ด้านผู้เรียน
- (5) ด้านการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของชุมชน
- (6) ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 8 ด้าน จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษามี 6 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Best & Kahn, 1993, p. 246)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ต่อไปนี้

1. บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

3. การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งด้วยตนเอง เฉพาะสถานศึกษาที่อยู่บริเวณใกล้เคียง สำหรับสถานศึกษาที่อยู่ไกลนั้นผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยส่งซองพร้อมปิดแสตมป์จำหน่ายของถึงผู้วิจัยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ด้วยเช่นกัน

4. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับสถานศึกษาที่ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ภายหลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์

5. ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วไม่ได้รับคืนมาภายใน 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะไปติดตามรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยขอเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยซึ่งสามารถ สรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 81 อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.5

2. ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านวิชาชีพ ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3. คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านวิสัยทัศน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับที่ 2 ได้แก่ ข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาถ่ายทอดข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาใน ที่ประชุม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อ 7 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านผู้เรียน ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของชุมชน

5. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านโดยรวมมีค่าความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมีค่าความสัมพันธ์กันในระดับสูง (.911) เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .875 อาชีพด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .857 ด้านความคิด

สร้างสรรค์ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .847 ด้านวิชาชีพ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .796 ด้าน ประสิทธิภาพและผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .743 ด้านทักษะทางการบริหาร มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .737 ด้านวิสัยทัศน์ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .702 และด้านสุดท้ายคือด้านความรู้ ความสามารถ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .615

6. คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านประสิทธิผลและผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านวิชาชีพ และด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ที่ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .964 ค่าประสิทธิภาพการพยากรณ์ เท่ากับ .930 หรือมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 93.00 ส่วนด้านทักษะทางการบริหารไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$ZY = .303Zx_1 - .148x_2 + .468Zx_3 - .119Zx_5 + .412x_6 - .051Zx_7 + .267Zx_8$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพกับประสิทธิผลของสถานศึกษาและคุณ ลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ใน 8 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 มีการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวทางการบริหารกล่าวคือมีการบริหารงานอย่างมีอิสระให้มีความคล่องตัวต่อการบริหารด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณและการบริหารงานทั่วไป โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมงานด้านวิชาการ เป็นหลักสำคัญอันก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการ

เรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะทางวิชาชีพและคุณลักษณะส่วนบุคคลตามเกณฑ์ คุณลักษณะของผู้บริหารสถาน ศึกษา ได้แก่ ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพ ซึ่งมีคุณลักษณะดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะความเป็นผู้นำที่ เข้มแข็ง โดยเฉพาะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานทางการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษามีการวางแผนการทำงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถ มีทักษะการบริหารที่ดีเยี่ยม มีการประเมินการทำงานอย่างครบวงจร มีประสบการณ์ด้านบริหารเป็นอย่างดีและมีความตั้งใจจริงในการบริหารงานในสถานศึกษาด้วยความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน สามารถปฏิบัติงานในรูปแบบของการตัดสินใจ อย่างมีส่วนร่วมและบริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นผู้นำที่มีความรู้และรู้จักแสวงหาความรู้ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ทุกฝ่ายกำลังร่วมมือกันปฏิรูปการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นอย่างดี ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา ซึ่งมีคุณลักษณะดังนี้ เป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถาน ศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดีมีปฏิภาณไหวพริบดีมีการตัดสินใจและแก้ปัญหา มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบสูงมีใจเปิดกว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม มีความวิริยะ อุตสาหะ อดทน มีความเสียสละ มีความสม่ำเสมอ มั่นคงมีความเชื่อมั่นในตนเองมีความสามารถในการสื่อสารมีความกล้าในการพูดและ การปฏิบัติมีความตื่นตัวอยู่เสมอ มีสุขภาพดีเป็นผู้นำที่ดี เป็นนักพัฒนาและนักบริการสังคมรู้จักพัฒนาตนเองและสังคมมีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักในสถาบันของชาติและอนุรักษ์ศาสนาและวัฒนธรรมชนชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสงค์ ปาสิงห์ (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลำปางพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง ทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าด้านอื่น และงานวิจัยของสุวรรณ อินทรักษ์ (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหาร ครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิที่ส่งผลต่อคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครู อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับประสิทธิ์ ชูณิกากอน (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพที่ชุมชนต้องการในเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ระดับมากทุกกลุ่มรองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะพื้นฐานและคุณลักษณะเชิงบูรณาการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรินทร์ รุ่งแสง (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัจจัยบางประการของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ปัจจัยบางประการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยด้านบุคลิกลักษณะของผู้บริหาร และปัจจัยด้านพฤติกรรม การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุวเรศ ศิริวงษ์ (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัย ความต้องการการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็น ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองสมุทรปราการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททการ เขต 1 พบว่า ความต้องการการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้บริหารมีอาชีพความเป็นนักบริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมทุกคุณลักษณะและแต่ละคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของแมกนุสัน (Magnuson, 1971, pp. 78 - 91) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าคุณลักษณะด้านวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านครู 4) ด้านผู้เรียน 5) ด้านการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของชุมชน 6) ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการประเมินภายนอกทุก 5 ปี เพื่อรับรองมาตรฐานของโรงเรียนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและมาตรฐานของโรงเรียน โดยได้มีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้าน

ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกธาดา ผงสูงเนิน (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการจัดการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททการเขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของวานิชย์ สังขามูละ (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอกรินทร์ รุ่งแสง (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุทัยทรัพย์ ดอกคำ (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก และความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก จึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ในโรงเรียนมีประสิทธิผลและประสบผล

สำเร็จในด้านการจัดการศึกษา อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ได้พัฒนาบุคลากร ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องจากการดำเนินการดังกล่าว ทำให้โรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจน เรืองมนตรี (2547, หน้า 224) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ ประกอบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนว ปฏิรูปการศึกษา กรณีศึกษาเขตพื้นที่ศึกษามหาสารคาม พบว่า องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหาร ด้านพฤติกรรมกรปฏิบัติ และด้านปัจจัยการสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผล การบริหารและการจัดการ ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของเอกรินทร์ รุ่งแสง (2549, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภราดร เขต 3 พบว่า ปัจจัยบางประการของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพมีความ สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก ในทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโรงเรียนโดยภาพรวมมากที่สุด คือ คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านภาวะผู้นำส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถาน ศึกษาต้องมีความ สามารถในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาและกล้าตัดสินใจ ตามแนวคิด ของโรเจอร์ เบิร์คแมน ว่านักบริหารมืออาชีพควรจะต้องมีลักษณะ แบ่งงานให้คนอื่นทำถือว่าความสำเร็จในการบริหารองค์การอยู่ที่ ความร่วมมือของบุคลากร ทุกคนในองค์กร จึงต้องรู้จักเลือกใช้คน ให้ถูกกับงานตามความรู้ ความสามารถและดึงศักยภาพที่ดีที่สุด คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องประสิทธิผลของ สถานศึกษาต้องอาศัยผู้บริหารมีความประพฤติที่เหมาะสมและ รู้จักวางตัวในการปฏิบัติงานในทางที่ดีไม่ขัดต่อศีลธรรม จรรยา ก็จะ ช่วยสร้างความศรัทธาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ซึ่งคุณลักษณะของ ผู้บริหารอาชีพในด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ยังรวมไป ถึงการไม่นำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้ในงานส่วนตัว ญาติพี่น้อง

หรือมิตรสหาย และยังรวมไปถึงต้องเป็นบุคคลที่เห็นประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สอดคล้องกับทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2546, หน้า 127-136) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้าง ความ โดดเด่นให้ผู้บริหารพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ต้องมี จรรยาบรรณและจริยธรรม ควรมีความรับผิดชอบในวิชาชีพและมี จริยธรรมและคุณธรรมสำหรับเป็นกรอบแนวคิดในทางปฏิบัติ ผู้บริหารประพฤติและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เพื่อสร้างศรัทธาโดยการยึดมั่นในธรรมะ ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ในทาง มิชอบ ไม่ละทิ้งอุดมการณ์โดยหวังผล ประโยชน์อัน มิควรได้ สังคม จะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข คุณลักษณะความเป็นผู้บริหาร มืออาชีพด้านวิสัยทัศน์ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องประสิทธิผลของสถานศึกษาต้องอาศัย ผู้บริหารที่มีความเป็น ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันกับครู เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้งานร่วมกันได้ผลดี ผู้บริหาร ที่สามารถจัดระบบการทำงานในโรงเรียนได้ดีย่อมจะดำเนินงาน ระบบการทำงานโรงเรียนมีการทำงานได้ราบรื่นและรวดเร็ว ง่ายต่อ การตรวจสอบ นอกจากนี้แล้วผู้บริหารยังต้องเป็นผู้นำด้าน คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการ ศึกษา และควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจจัดระบบสารสนเทศและ การสื่อสารเพื่อใช้ในการบริหารงาน สอดคล้องกับสุรพล บัวพิมพ์ (2546, หน้า 25-28) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผู้นำเพื่อการ ปรับเปลี่ยนระบบโรงเรียน อุทิศของจิต วิญญาณ และหัวใจ พบว่า สร้างความหลากหลาย ใช้วิธีหลายๆ วิธีการ ผู้นำจะต้องใช้ ความหลากหลาย สร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงและปรับเปลี่ยน ระบบโรงเรียน ในอันที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียนในการปฏิบัติและ ความสัมฤทธิ์ผล คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้าน ประสิทธิภาพและผลสำเร็จในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องประสิทธิผลของสถานศึกษาต้องอาศัย ผู้บริหารที่มีประสบ การณ์ในการศึกษาค้นคว้า หลักการเขียนหนังสือ ตำรา และบทความทางวิชาการหลักการอ้างอิงและการเขียน บรรณานุกรม โดยเฉพาะความรู้และประสบการณ์ ในหลักวิธีวิจัย จากการศึกษาค้นคว้า การถ่ายทอดความรู้จากคณาจารย์ และการ ทำวิทยานิพนธ์ จึงทำให้เห็นความ สำคัญและประโยชน์ของการทำ วิจัยและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา งานการบริหารจัดการศึกษา และงานการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สอดคล้องกับสุนีย์ บุญทิพย์ (2542, หน้า 105-120) ได้ทำการ วิจัยเรื่องคุณลักษณะที่ประสงคของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ช่วงปฏิรูปการศึกษา (พุทธศักราช 2539-2550) ซึ่งกล่าวว่า ประสิทธิภาพทางการบริหารและมีผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน รู้จักใช้เทคนิควิธีการในการปฏิบัติงาน แสวงหาและใช้ทรัพยากรใน

การนำความรู้มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านความรู้ ความสามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Y ของแมกเกรเกอร์ (McGregor, 1960, pp. 47-48) ที่อธิบายความเชื่อที่ว่า บุคคลมีความสามารถที่จะทำงานอย่างเต็มที่ เมื่ออยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยผู้บริหาร ในฐานะเป็นหัวหน้าหน่วยงานและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กรจึงมีบทบาทหน้าที่ในการจัดระบบ กำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลให้ชัดเจน คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิภาพของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง มีความโปร่งใส ไม่คอร์รัปชั่น อดทนอดกลั้น รับทั้งผิดและชอบ เสียสละและเป็นคนดีของสังคม สอดคล้องกับอำนาจ วีรวรรณ (2545, หน้า 19-20) ที่ได้ทำเรื่องบัญญัติเจ็ดประการในการสร้างคนให้เป็นบุคคลผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้กล่าวถึงบริหารในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในปัจจุบัน ควรมีจรรยาบรรณวิชาชีพในการบริหาร สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติ เพื่อให้ผู้ใต้บัญชาใช้เป็นแบบอย่าง คุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากประสิทธิภาพของสถานศึกษาต้องอาศัยผู้บริหารที่ดีมี “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและเจริญรุดหน้าไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างรวดเร็ว เพราะวิทยาการต่างๆ โลกก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์ในเพื่อช่วยให้ไปสู่จุดหมายนั้นและบทบาทของผู้นำ คือ ต้องการเปลี่ยนแปลงสมาชิกทุกคนในชุมชนโรงเรียน ได้แก่ ครู คณะกรรมการโรงเรียน บิดามารดา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้มีความลึกซึ้งและสนใจในการศึกษาในชุมชนนอกโรงเรียน สอดคล้องกับประสงค์ ปาสิงห์ (2546, หน้า 25-26) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์สถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้บริหารจะนำโรงเรียนสู่ความสำเร็จไว้ว่า ผู้บริหารต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ยอมรับสิ่งใหม่กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ความคิดใหม่ๆ รวมถึงกล้าเผชิญ จึงเป็นข้อยืนยันชัดเจนว่าคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวม สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 คือ ด้านทักษะทางการบริหาร แสดงให้เห็นว่าที่แท้จริงแล้วทักษะทางการบริหารก็ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในอันดับต้นๆ ต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในภาพรวมเท่าใดนัก ทั้งนี้เป็นเพราะในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยนำสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับฉิมกรรณ์ แก้วรักษ์ (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมมีความไม่พร้อมในด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/เครื่องมือ และด้านโปรแกรมระบบงานต่างๆ ไม่เพียงพอในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนประถมศึกษา และสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนว่าควรปฏิบัติตามคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านใด จึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุดในอันที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ดังนี้
 - 1) ในการเตรียมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ควรนำคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านวิชาชีพของผู้บริหารไปเป็นแนวทางในการกำหนดคุณสมบัติและคุณลักษณะของผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
 - 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรนำเอาเครื่องบ่งชี้ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนได้มีการพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมการบริหารงาน โดยเน้นพฤติกรรมการบริหารงานในประเด็นการใช้ธรรมาภิบาลเป็นหลักในการดำเนินงาน การดำเนินงานเพื่อจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อการเรียนการสอน และการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ ส่วนประเด็นอื่นๆ ที่สมควรพัฒนาผู้บริหาร

ได้แก่ ทักษะในการใช้เทคโนโลยี ทัศนคติ และการดำเนินงาน
ประสานชุมชนเพื่อขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษา

4) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนควรมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษาให้เพิ่มขึ้น ในประเด็นเกี่ยวกับการให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้มีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี และกีฬา และการสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้แก่ครูผู้สอน

5) การนำตัวแปรพยากรณ์ที่ดีไปใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ควรนำทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านวิสัยทัศน์

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไปอย่างต่อเนื่องเพราะประสิทธิผลของโรงเรียน ต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งอาจจะได้ข้อค้นพบที่เป็นปัจจุบัน ทันต่อเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพด้านอื่นๆ ด้วย เพราะคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพมีมากมาย ขึ้นอยู่ว่าจะปรับให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ ท้องถิ่น ชุมชนนั้นหรือไม่ ซึ่งอาจค้นพบคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาที่หลากหลายได้ เช่น ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถทางวิชาการ และด้านความสามารถทางการบริหาร เป็นต้น

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกในโรงเรียนแต่ละแห่งด้วยว่ามีคุณลักษณะความเป็นผู้บริหารมืออาชีพใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องชัดเจน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตรงประเด็น ประกอบกับผู้บริหารและครูสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2547). องค์ประกอบภาวะผู้นำที่ ส่งเสริมต่อประสิทธิผลการบริหารและการจัดการศึกษาสถานศึกษาพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษา : กรณีศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กนกธาดา ผงสูงเนิน. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ชินกรณ์ แก้ววัรกิจ. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ทองทิพภา วิริยะพันธ์. (2546). มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพฯ : อินฟอรมีเดีย บุก.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2551). โน้ตย่อบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3 เชียงใหม่ : Orange Group Tacfics Design.
- ประสงค์ ปาลิงห์. (2546). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรี.
- ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การแห่ง การเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2549). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์การศึกษา ศึกษบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วีระ ประเสริฐศิลป์. (2546). แนวทางการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). ภาวะผู้นำของคณบดีในสถาบันราชภัฏ. สกลนคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- สุนีย์ บุญทิม. (2542). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539-2550) ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล บัวพิมพ์. (2546). การพัฒนาผู้นำเพื่อการปรับเปลี่ยนระบบโรงเรียน อุปนิสัยของจิต วิญญาณและหัวใจสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม.
- สุวรรณ อินทร์รักษ์. (2546). บทบาทของผู้บริหาร ครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิที่ส่งผลต่อคุณภาพงาน วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมโชค โพธิ์งาม. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2548). การประเมินภายนอกสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- เอกรินทร์ รุ่งแสง. (2549). ปัจจัยบางประการของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อำนาจ วีรวรรณ. (2545). บัญญัติ เจ็ดประการในการสร้างคนให้เป็นบุคคลผู้ประสบความสำเร็จในชีวิต. ผู้จัดการพิเศษ. ม.ป.ท.
- Best, John. W. and James. W. Kahn. (1993). *Research in Education : 7th ed.* Englewood Cliffs,NJ : Prentice-Hall.
- Magnuson, Watter G. (1971). "The Characteristics of Successful School Business Managers,". *Dissertation AbstractsInternational*. 38 (October 1971) : 32-A.
- Mcgregor, D. (1960). "The Human Side of Enterprise. New York : McGraw - Hill.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductor Analysis. Third editio.* New York : Harper and Row Publication.